Akyaka-Gökova Yürüyüş Rehberi

GÖKOVA-AKYAKA'YI SEVENLER DERNEĞİ

18 Gezi
Walks
Wanderungen

Yayımlayan
Gökova-Akyakayı Sevenler Derneği
Nail Çakırhan Sok. 9 Akyaka/ULA
www.akyaka.org
dernek@akyaka.org

Metinler
Mustafa Ateş, Mehmet Bildirici, Bahar Suseven
İngilizce Çeviriler
Hale Ottolini
Almanca Çeviriler
İrene Cantez
Redaksiyon
Nurhan Kavuzlu, Jane Patterson, Thomas Schmitz
Harita ve Krokiler
Mustafa Ateş, Jane Patterson, Thomas Schmitz
Grafikler
Svetlana İnaç, Zühra Kırımgeri,
Dineke Mühürdaroğlu, Bahar Suseven
Kapak Fotoğrafı
Thomas Schmitz
Yayın Hazırlık
Thomas Schmitz
Baskı
Esin Ofset, Muğla
Telefon: 214 1024
İlk Baskı
Şubat 2005, 5000 adet
ISBN: 975-98483-0-9

Tüm hakları Gökova-Akyaka'yı Sevenler Derneği'ne aittir

GEF Küçük Destek Programı Türkiye

Bu yayının hazırlığı ve basımı GEF Küçük Destek Programı tarafından desteklenmiştir.

TÜRKÇE BÖLÜM

Türkçe Bölümdeki Grafikler:
Bahar Suseven

Bu kitabın hazırlanmasına katkıda bulunanlara teşekkür ederiz:
Aziz Albek, Adnan Anakök, Salih Armutçuoğlu, Kemal Aşık, Cengiz Atasoy, Mehmet Bildirici, Ahmet Çalca, Cengiz Çapkın, İrene Cantez, Hüseyin Ersoy, Selçuk İnaç, Svetlana İnaç, Nurhan Kavuzlu, Zühra Kırımgeri, Dineke Mühürdaroğlu, Hale Ottolini, Jane Patterson, Eyüp Şahin, Ali Şahin, Bahar Suseven

Yürümek de bir Sanattır!

(Bir kaç öneri…)

Tatilinizde uğradığınız bölgeye bir fark katabilirsiniz. Ziyaretiniz ve tercihiniz, doğayı, çevreyi, gelenekleri ve kültürü korumaya yardım edebilir.

Toplu taşıma, bisiklet kullanımı ve yürümek doğanın korunmasında yararlı alternatiflerdir ve yerel halkla irtibata geçmek için iyi fırsatlardır.

Yöre insanlarıyla yörenin kültürüne göre davranın (örneğin: taşrada şortla veya mayolarla gezmeyiniz).

Fotoğraf çekmeden insanlardan izin isteyin, verilmezse kızmayın.

Çevreye saygı gösterin ve gereksiz rahatsızlıkların nedeni olmayın.

Hayvanları uzaktan ve dürbünle gözlemleyin. Kuşlar ve diğer yaban hayvanlara yaklaşmayın, rahatsızlık vermeyin ve onları yakalamaya çalışmayın. Kuş yuvalarına dokunmayın.

Doğa herkesindir: Dalları kırmayın, çiçek ve başka bitkileri koparmayın, deniz kabukları ve arkeolojik sitelerden herhangi bir taş toplamayın - hem yasaktır hem de çok yüksek cezaları vardır - !

Çöp bırakmayın, ambalajları yanınızda götürün, su için bir matara kullanın ve boşalmış pilleri atmayın. İhtiyaçlarınızı başkalarına rahatsızlık vermeyecek bir şekilde çözün.

Yangın çok büyük bir tehlikedir. Sigara ve kibritlerinizle çok dikkatli olun ve izmaritlerinizi yanınızda götürün.

Yollar ve patikaları terk ederken ekilmiş tarlalara girmek zorunda kalabilirsiniz. Ekine veya bitkilere basmakla çiftçilere zarar vermiş olduğunuzu unutmayın.

Sarnıç sularını kirletmeyin. Çoğu sarnıçlar hala kullanılmaktadır ve yüzme havuzları <u>değildir</u>.

Teşekkür ederiz...

Gidilecek yöre ve onun kültürü üzerine kitap veya broşürler okumakla tatil keyfinizi tatile gitmeden önce bile başlayabilirsiniz. Merak göstermenizin daha da hoş karşılanacağından emin olun.

Başlamak üzere **<u>www.akyaka.org</u>** ‘a bir göz atın!

Önsöz

Akyaka' da yaşamak bizim için ne demek? Buradaki güzellikleri, buranın doğasını görmek, farkında olmak ve onunla birlikte yaşamak demektir. Ayrıca onun için uğraşmayı ve korunmasına yönelik çaba sarf etmeyi vazifemiz kabul ediyoruz. Bir insan, Akyaka sakini ve dernek üyesi olarak bunu yerine getirmeyi çalışıyoruz.

Fark ettik ki bir çok insan bu değerleri bizimle paylaşıyor; hem gezmeyi hem de Gökova havzasındaki doğayı seviyorlar ve buradaki güzellikleri görüyorlar. Bizimle birlikte gezdiler, birlikte bu yöreyi keşfe çıktık. Gezi rehberi fikri böylece doğdu ve gördük ki sadece bizimle gezmeyi değil beraber çalışmayı da isteyen, fikirlerini paylaşan, kısacası dernek çalışmalarına katkıda bulunan, üye olan ve olmayan katılımcılarımız olmuştur. Elinizdeki kitap gerçek bir iş birliğiyle oluşturulmuştur.

Bir grup insan ayaklarındaki toz ile, mürekkepli parmaklar ile, bilgisayarda geçirilen zaman ile, elindeki pusula ile, güneş ve yağmur altında yapılan keşif gezileriyle bu kitabı hazırlamıştır.

Gezi rehberimiz ile Gökova havzasının, Akyaka' nın sadece plaj ve deniz yani yazın yapılabilen turizm faaliyetlerini değil, aktif olmak isteyenlerin, yürümek isteyenlerin ve bu doğadan doğru bir şekilde faydalanmak isteyenlerin farklı değerlerinin var olduğunu hissettirmek istedik.

Gelecekteki çalışmalarımızı aynı sıcak ortamda gerçekleştirebileceğimiz ümidiyle, bizi bu hedefe ulaştıran tüm katılanlara içten teşekkürlerimi, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Bahar Suseven
(Heike Thol-Schmitz)
Gökova- Akyaka'yı Sevenler
Derneği Başkanı

İçindekiler

Yürümek de bir Sanattır! 2
Önsöz 3
Başlarken... 5
İdyma'dan Gökova Akyaka'ya 6
Yörede Kuş Gözlemleme 8
Özel İşaretler 10
Orman Gezisi 10
İnişdibi Gezisi 11
Kuş Gözlemleme 12
Sahil Gezisi 13
Turnalı Gezisi 14
Leylek Turu 15
Köy Gezisi 16
Sakar Tepe 17
Çalca Tepesi 18
Gökçe Şelalesi 18
Hayıtlı Tepe 20
Domuzbelen 21
Haşimbahçesi 22
Tırnaklı Yolu 24
Papazlık Deresi 25
İdyma Akropolü 26
Antik Yol 27
Kanyon Gezisi 28

Başlarken...

Bugüne kadar gerek burada yaşayan insanlarımıza gerekse de bölgemizi ziyaret eden insanlara, deniz ve plajdan farklı bir alternatif sunulmadı. Oysa özellikle doğal güzelliği ile keşfedilmeyi bekleyen bir bölgede yaşıyoruz. Gökova Havzası, tespit edilen yaklaşık 200 kuş, 25 memeli, 30 sürüngen türüne ev sahipliği yapıyor. Yalıçapkını, Susamuru ve Karabatak gibi küresel koruma altında olan kimi türler de bölgemizde yaşıyor. Günlük Ağacı (Liquidambar orientalis) gibi yeryüzünde yalnızca 3000 hektar kalmış olan nüfusuyla tehdit altında olan kimi türler de bölgemizde yaşamlarını sürdürüyor.

Öte yandan Büyük İskenderin, Kanuni'nin geçtiği ve Karya Uygarlığına ev sahipliği yapmış bu topraklarda yaşamın 2600 yıldır sürdüğünü biliyoruz. Hemen yanı başımızdaki Ortaçağ kalesini yada kaya mezarlarını kaç ziyaretçi fark edebiliyor? Yıllar önce Akyaka'yı Kuyucak Köyü'ne bağlamak için yapılmış ama artık yerli halkın bile hatırlamadığı Tırnaklı patikasını veya bugün hala kullanılan ve bakımsızlıktan büyük oranda tahrip olmuş "Antik Yolu"kaç kişi biliyor?

Gökova –Akyaka'yı Sevenler Derneği olarak biz, UNDP/GEF Küçük Destek Programı kapsamında yürüttüğümüz Biyo-Gökova Projesi ile sürdürülebilir turizmi teşvik etmek amacıyla sahip olduğumuz doğal ve kültürel zenginliklerimizi ziyaretçilerimize tanıtmak için bu rehber kitabı hazırladık.

Rehberde farklı zorluklarda yürüyüşler mevcut. Varolan yürüyüşleri bizzat yapıp, ayrıntılı olarak tarif etmeye çalıştık. Yürüyüşler için belirtilen süreler, Akyaka'dan tekrar Akyaka'ya ortalama yürüyüş sürelerdir.

Özellikle "zor" kategorisindeki yürüyüşler için yanınıza bir rehber almanızı öneriyoruz. Bazı yollar için bisiklet de önerdik. Ancak söz konusu yollar zaman zaman oldukça dikleşiyor ve zorlaşıyor. Özellikle kış şartlarında bu toprak yollar, yağış nedeniyle ağırlaşıyor.

Varolan rehberler, genel olarak Muğla Bölgesini tanıtmak amacıyla hazırlanmıştı. Biz ise daha yakın çevremize yönelik ayrıntılı bir kaynak ihtiyacını karşılamak üzere bu rehber kitabı hazırladık. Bu rehber kitap, ilk fikir olarak ortaya çıkışından basım aşamasına kadar tamamen bir grup çalışmasının ürünü oldu.

Rehber kitap içinde andığımız her hangi bir çeşme gelecek yıl kuruyabilir yada bir patika tamamen kapanabilir. Bundan sonraki basımlar için bu gibi değişiklikleri tespit edebildiğimiz ölçüde rehber kitaba dahil edeceğiz. Bu nedenle, bu kitabı kullanan sizlerin de eleştiri ve önerilerinizi bize iletmenizi bekliyoruz.

Amacımız her ne kadar sizi bir yerlere ulaştırmaksa da, sizi yola çıkmaya, yolda olmaya çağırıyoruz. Aynı yolda herkesin farklı güzellikler keşfedeceğini düşünüyoruz. Sizi, ziyaret ettiğiniz bu bölgede izleyici olmaktan çıkıp, burada varolan yaşamı ve yaşayanları tanımaya, onlarla organik bağlar kurmaya davet ediyoruz.

Daha gidilebilecek çok yol var...

İdyma'dan Gökova Akyaka'ya

Karia Kenti İdyma

Akyaka beldesinin bulunduğu yörede İdyma isimli bir kent kurulmuştur. Bu kentin yerleşim alanları arasında Akyaka, 3 Km doğusundaki Gökova Beldesi, aynı beldenin Yazılıtaş mahallesi, arada bulunan İnişdibi mahallesi, Orman Kampı içinde Eski İskele mevkii bulunmaktadır. İnişdibi ve yakınlarındaki Ortaçağ kalesinin bulunduğu alan da çok eski bir yerleşim yenidir. Burada ortaya çıkarılan mezarlar bunu kanıtlamaktadır. Çok eskiden var olduğu anlaşılan kalenin varlığı Ortaçağa kadar devam etmiş ve tespit edilemeyen bir tarihte terk edilmiştir. Kaleden güneydeki "Kadın Azmağı'na" inen kapalı bir galeri de mevcuttur. Kentin Nekropol alanı (Kaya Mezarlar) ve Akropolisi, Gökova Beldesi sırtlarındadır.

İdyma bir Karia kenti olarak kurulmuştur. İsmi de Karia dilinden gelmektedir. İlk çağlarda Muğla ilinin içinde bulunduğu alan Karia olarak bilinir. İdyma Karia'nın güney ucunda yer almaktadır. Karialılar yörenin bilinen en eski halkıdır. Gelenek ve kültürleri bilindiği halde, Karia dilinde yazıtlar bulunmadığından, Karia dili çözülememiştir.

Yöremiz M.Ö.546 yılında Harpagos komutasındaki Pers (Iran) orduları tarafından işgal edilir. Pers yönetimi yörenin dini ve geleneksel yaşamında değişiklik getirmez.

M.Ö. 484-405 yılları arasında Pers yönetimi uzaklaştırılır ve Atina'nın öncülüğünde "Delos Deniz Birliği" tarafından yönetilir. İdyma bu kentler arasındadır. M.Ö. 453-452 yıllarına ait birliğe katılım payları listelerinde İdyma ismi geçmektedir. Bu, kent hakkındaki en eski belgedir. Ayrıca Paktyes isimli bir yöneticinin de ismi görülmektedir. Kentin Paktyes hanedanı tarafından bir süre yönetildiği kabul edilmektedir.

Kentte para basılmıştır. Paranın bir yüzünde, Iaimion (İdymion) yazısı, diğer yüzünde, genç bir erkek başı (Pan) vardır. Çobanlanın tanrısı Pan kültüne çevrede çok önem verildiği bilinmektedir.

Delos Deniz Birliği MÖ. 405 yılında son bulur. İdyma bu birlikten M.Ö. 440 yıllarında ayrılmıştır.

Bu tarihten sonra Sparta kentinin önderliği başlar. MÖ. 405 yılında Cedrea kenti (Sedir Adası), Sparta'lı Amiral Lysandros tarafından yerle bir edilir.

Halikarnassos (Bodrum) Yönetiminde İdima

M.Ö 387-334 yılları arasında bölge tekrar Persler'in yönetimine girer. Perslerle çok iyi diyalog kuran ve bağımsız bir kral gibi hareket eden Mausolos (M.Ö.377-353) Karia'nın başkentini Milas'tan Bodrum'a taşır. Idyma bu krallığın doğu ucunda yer alır.

Bu dönem Büyük İskender'in MÖ. 334 yılında ordusu ile yöremizden geçmesi ile son bulur. Bu yıllarda Thera ve Callipolis'te bir kalenin olduğu bilinmektedir.

Hellenistik Dönemde İdyma

Büyük İskender'in gelişi ile Anadolu ve Ortadoğu'da Helenistik dönem başlamış ve Grek kültürü ve dili hızla yayılmıştır. Yöremiz M.Ö. 334 yılından M.Ö. 189 yılında yapılan Apama Barış Anlaşmasına kadar kısa sürelerle çeşitli Helenistik krallıklara katılmış, karışık bir dönem geçirmiştir.

Rodos'a Bağlı İdyma

İdyma M.Ö. 3. Yüzyılda tam belirlenemeyen bir tarihte Rodos yönetimine girmiştir. Rhodeian Peraea (Rodos Karşıyakası) olarak isim almıştır. Bir ara yörenin Rodos'tan uzaklaşmış ve İdyma, Pisi (Pisiköy) ve Killandos'un (Yenice Köyü) M.Ö. 200 yıllarında Rodoslu Nicagoras tarafından tekrar Rodos'a bağlanmıştır. Bu bilgiler Karpatos adasında bulunan bir yazıttan gelmektedir. M.Ö. 189 yılında yapılan Apama barış anlaşması ile kesin olarak Rodos yönetimine bırakılmış ve bu durum M.S. 1.Yüzyıl sonlarına kadar devam etmiştir.

Bu dönemde çok canlı bir yaşam olduğu, "İdymalılar Birliği" isimli bir yönetim biriminin kurulduğu, bu döneme ait olduğu belirlenen 10 civarındaki yazıtlardan anlaşılmaktadır.

Roma Kenti İdyma

Birinci yüzyıl sonlarında İdyma Roma kenti olur. M.Ö. 48 yıllarında ünlü devlet adamı Julius Sezar bölgeden geçerek Rodos adasına gitmiştir.. Mısır Kraliçesi Cleopatra M.Ö. 41 yılında sahillerden geçerek Efes kentini ziyaret etmiştir. Kent Roma döneminde önemini ve görkemini korumuştur. Roma dönemi ile ilgili tek ve bugün için kayıp olan bir yazıt İmparator Vespasian (69-79) onuru için yazılmıştır. İnişdibi'ndeki kalede 1922 yılında yapılan kazıda Roma dönemi mozaikleri görülmüştür.

Üçüncü yüzyıl ortalarında Roma İmparatorluğu'nun içten zayıflamasından, meydana gelen yıkıcı depremlerden ve çok uzun süren bir veba salgınından sonra bölge karanlığa gömülmüştür. Çevre kentlerin çoğu ve İdyma terk edilmiş ve yok olmuştur.

Daha önceleri yapılan ve güzel bir örneği ovada bulunan döşeme yollar, bu yolların üzerinde bulunan sarnıçlar, Akyaka'nın içinden geçen Papazlık deresinden gelen su yolları kaderine terk edilmiştir. İmparator Diocletian (284-305) döneminde ise Karia il yapılmıştır.

Bizans Döneminde Yörede Yaşam

Bizans döneminde bölgenin ismi tam bilinmemektedir. Aziz Kosmas adına Orman Kampı içindeki bir tepede, apsisli güney duvarları bulunan bir kilise yapılmıştır. Bu azizin ismi bölgeye verilir. Bu kiliseden kalma haçlı ve işlemeli taşlar ve bir kitabe Orman Kampı içindedir. Ayrıca Papazlık deresinin yukarısında su kaynağı yanında ve denize yaklaştığı yerde iki şapel kalıntısı bulunmaktadır.

Bunlardan denize yakın olanı sınanmış bir yer olup Erendede olarak bilinir. Akyaka'da çok saygı gösterilen Erendede'de yağmur duasına çıkılır, dilek dilenir, aşure pişirilip dağıtılırdı.

Türk Yönetiminde Gökova

Bölge önce başkenti Milas olan Menteşe Beyliği'ne ve 1420 yıllarında da Osmanlı İmparatorluğuna katılır. Muğla il merkezi, Ula ilçe merkezi olur.

Osmanlı döneminde en önemli olay Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos'un fethi için kara ordusu ile bölgemizden geçişidir. Ordunun gelişi 1522 yılı Temmuz ayında, dönüşü 1523 yılı Ocak ayındadır. Rodos Osmanlı topraklarına katılmıştır. Rodos'un alınışı bölgeye bir canlılık getirirse de Gökova'nın eski canlılığına kavuşabilmesi için 1970li yılları beklemek gerekecektir.

Mehmet Bildirici

Yörede Kuş Gözlemleme

Çoğu sulak alanda olduğu gibi kuş yılını ilkbahar ve sonbahar göçleriyle iki çok farklı bölüme ayırmak gerekiyor; yaz ve kış yarıları. Yaz mevsimi kuş çeşitliliğini getirir: Serçegiller, Ötücü Kuşlar, Ötleğengiller, Örümcekkuşları; birçoğu Gökova' da ürüyor. Kışlar bize burada kışı geçiren Balıkçıllar ile Küçük Beyaz Balıkçıllar, Ördekler, Kazlar, Çullukgiller gibi daha büyük kuşları izleme fırsatını verir ve Yağmurkuşu çeşitleri ve yırtıcı kuşlar da yağmurlu sezonda daha yaygın olarak görülürler. Çok çeşitli göçmen kuş, uzun yolculuklarında ovayı dinlenme yeri olarak kullanırlar: Çeltikçi, Sığır Balıkçılı, Kaşıkçı, Arı Kuşu, Gökkuzgun ile Aladoğan ve Küçük Kerkenez gibi bazı rastlantısal kuşlar Nisan/ Mayıs ve Eylül/ Ekim aylarında gözlemlenebilir. Bir köyde var olan eski bir Leylek kolonisinin yanı sıra, Gökova Havzasında 192 kuş çeşidine ve aralarında İzmir Yalıçapkını ve Peçeli Baykuş gibi nadir ve korunan 60 üreyen çeşide barınak sağlar.

Akyaka'da, özellikle azmak boyunda ve Belediye binası ile çatal çam arasında, hala çalıların olduğu çam ormanında, çiftleşme döneminde kuş ötüşleri gerçek bir şölendir. Akyaka'dan İnişdibi'ne gezimizde (bkz. İnişdibi Gezisi) Bülbüller, Kara Tavuklar, Kara Kızılkuyruklar, Baştankara çeşitleri ve Ötleğengiller ezgiyi belirlerken Ortanca, Küçük, Alaca ve Yeşil Ağaçkakan perküsyonu sağlar ve Anadolu Sıvacısı solo bölümleri okur. Geceleri balık yemekten dönerken Peçeli ve Alaca Baykuş, İshakkuşu ve Kukumavlara dikkat edin. Kışın orman Kızılgerdan ve çeşitli Ötleğengillerin ötüşleriyle çınlar, fakat o zamanlarda hüküm süren Alakargalardır.

Gezi çeşitliliği için (bkz. Kuş Gözlemleme) azmak boyunca ovaya doğru yürüyün, yol boyunca Kara Kızılkuyruk, Kızılgerdan, Kara Başlı Ötleğen, Baştankaragiller ve Kiraz Kuşları gibi bahçe kuşlarına dikkat edin. Ovaya daha yakın yerlerde Örümcekkuşu ve Kuyrukkakan, Ketenkuşu ve Küçük İskete çeşitlerini görmeniz mümkündür. Gezi boyunca Şahin ve Kızıl Şahin, Saz ve Gökçe Delice, Atmaca, Çakır ve rastlantısal olarak Kartal ve Doğan çeşitleri gibi yırtıcı kuşları görmek mümkündür.

Sağdan ovaya dönünce patikanın her iki yanındaki çalılarda Kara Kızılkuyruklar, Taşkuşları, Çit Kuşu, Ak Gerdanlı Ötleğen, Çıvgın, Kara Başlı Ötleğen ve Söğüt Serçesi yaşar. Tarlalarda Boğmaklı, Bozkır, Tepeli, Çorak ve Orman Toygarı ile Boz, Kara Kulaklı ve Kuzey Kuyrukkakan, Halkalı ve Benekli Sinekkapan, Kızıl Sırtlı, Kara Alınlı, Kızıl Başlı ve Maskeli Örümcekkuşları, Leş Kargaları, Sığırcıklar, Kiraz Kuşları, Saka Kuşları ve nadiren bir Kuzgun izleyebilirsiniz. Tellerde Gök Kuzgunları, Kumru ve bazı Üveyik türlerini, Kır Kırlangıcı ve Kızıl Kırlangıçları, Saksağanları, İbibikleri, Kara Başlı Kırazkuşlarını ve Arı Kuşlarını görebilirsiniz. Gökyüzü Ebabil ve Boz Ebabil, Kaya Kırlangıcı ve Tarla Kuşlarıyla doludur.

Araplar Deresi kanalı boyunda yürüyerek ovanın tam ortasına doğru yol alındığında çalılar ve ağaçlar Kamışbülbülü, Ağaç Kamışçını, Maskeli Ötleğen, Ak Mukallit ve Söğüt Bülbülü, Baştankara ve Kiraz Kuşu çeşitleri ve ayrıca Florya ve Saka, Ak Gerdanlı Ötleğen ve İspinoz gibi kuşlar ile cıvıl cıvıldır. Kanalda Sakar Mekeler, Su Tavukları ve Su Kılavuzları yaşar. Tamarisk kuşağında ve sazlıklarda sizi çeşitli Ötleğenler bekler; yazın hüküm süren ses elbette Büyük ve Saz Kamışçınları'nın asla dinmeyen cıvıltılarıdır. Burada Sarı ve Çekirge Kamışçını, Bahçe ve Boz Kıraz Kuşları gibi raslantısalları görme şansınız var. Kışın Fiyu, Boz Ördek, Yeşilbaş, Kılkuyruk, Elmabaş Patka vs gibi ördek çeşitlerini bulabilirsiniz.

Buradan geldiğimiz yoldan geriye dönüp, bu yola saptığımız noktadan sağa dönüyorsunuz. Bu yolu, ovanın sonundaki Akçapınar'a doğru takip ettiğinizde, kış sezonunun ana kuş alanına, yolun sağındaki, su altında kalan düzlüğe oradan da Akçapınar kumsalına değin ulaşan yol ayrımına varacaksınız. Buradan sağa dönüldüğünde, yol boyunca uzanan çalılıklar, aralarında Tepeli Guguk, Çalı Bülbülü ve Yelpazekuyruk gibi rastlantısal türlerinde bulunduğu, çeşitli türleri görme olanağını sunar.

Yağmur sezonunda ve ilkbahardaki göç zamanında, şayet çayırlar su altında ise yoldan sazlıklara doğru kuş gözlemlemek gerçekten bir keyiftir. Sazlığın kenarında Balaban ve Küçük Balaban, su birikintileri Çamurçulluğu, Döğüşkenkuş, Cılıbıt ve Düdükçün çeşitleri, Suçulluğu, Kervançulluğu, Sürmeli Kervançulluğu, Kızıl ve Yeşil Bacak ve Düdükçünler ile cıvıl cıvıl iken birikintilerin diğer yanında Küçük ve Büyük Ak Balıkçıl, Sığır Balıkçılı, Gri, Gece ve Erguvani Balıkçıl, Kaşıkçı, Angıt ve Çeltikçi bulabilirsiniz.

Eğer kış çok soğuk ise, ikinci bir göç dalgası Kuğu, Suna ve nadiren Tepeli Pelikan'ı getirir. Çayırın su altında kalmayan bölgeleri Toygar , İncirkuşu ve Kuyruksallayan türleri ile cıvıl cıvıldır.

Denize doğru giden yolda ilerlerken teleskopunuzu kurmanın en iyi seçeneği kumsalın sonunda, solda dalgakıranın tepesidir. Kanlı Azmak'ta, geçtiğiniz habitatları ve sığlıklarıyla denizi en güzel biçimde görebilirsiniz. Sığlıklarda Karabatakları, rastlantısal olarak Flamingoları, Batağan çeşitlerini, Akdeniz, Küçük, Kara Başlı, Gümüş Martıları; Küçük, Kara, Ak Kanatlı ve Hazar Sumruları gözlemleyebilirsiniz. Ada Martısı, Yelkovan, Kara Ayaklı Martı, Tarakdiş, Gülen ve Kara Gagalı Sumru gibi rastlantısallara dikkat edin. Denizin kenarı genellikle Cılıbıt gibi küçük Kum Kuşları ve Düdükçün çeşitleriyle doludur. İlkbaharda bu nokta, tepe eteklerindeki Keklik türleri ve Bıldırcın taraması için uygundur. Aynı şekilde, Çalca Tepesinden de bu türleri gözlemleyebilirsiniz (bkz. Çalca Tepesi)

Bu noktadan iki şekilde dönebilirsiniz; ya sahili izleyen yoldan ile Akyaka'ya dönebilirsiniz, ya da geldiğiniz yoldan dönüp yol ayrımından sağa dönüp Akçapınar'a doğru gidebilirsiniz. Orada köyün ortasındaki eski Leylek kolonisini görme şansınız olur (bkz. Leylek Turu). Leylek populasyonu Mart/Nisan'da gelir, yuva kurma aktivitelerine girişir ve Nisan sonu üremeye başlar. Mayıs ayında genç leylekleri yuvalarda görme şansınız olur. Yavrular eğitimleri için ovaya uçar ve alacakaranlıkta yuvaya dönerler. Ağustos ortasında güneye doğru yolculuklarına çıkmak üzere ayrılırlar..

Şayet bir ormanda geziyorsanız yaygın olarak Kızıl Çam ormanları olduğunu fark edeceksiniz. Bu ormanlar, çok çeşitli orman veya esas orman çeşitliliğine sahip değildir fakat genede kuşçuluk için ilgi çekicidir. Ortanca, Küçük, Alaca ve Yeşil Ağaçkakanı, Alakarga, Anadolu Sıvacısı, Ak Yanaklı, Çam, Mavi ve Büyük Baştankara, İspinoz, Boyunçeviren ve geceleri Peçeli ve Alaca Baykuş, İshakkuşu ve Kukumav dikkate değerdir. Çalıların hüküm sürdüğü , habitatın zeytinliklere dönüştüğü veya ağaçların azaldığı yerlerde Bülbül, Karatavuk, Kızılgerdan, Kara Başlı ve Maskeli Ötleğen, Ak Mukallit, Söğüt Bülbülü, Sinekkapan türleri ve Örümcekkuşları bulacaksınız.

Azmak boyunca devam eden geziler kısmen Su Tavuğu, Sakar Meke, Küçük Batağan, Su Kılavuzu, Yalıçapkını ve Gökova'yı IBA standartlarında yeni Önemli Kuş Alanı (ÖKA) haline getiren, bizim meşhur İzmir Yalıçapkınını izleme olanağı sunar. **Bahar Suseven**

Özel İşaretler

2-3	Yürüyüş süresi		Toplu taşıma aracı var
	Zorluk derecesi kolay		Su bulunur
	Zorluk derecesi orta		Kuşçular için ilginç
	Zorluk derecesi zor		Arkeolojik kalıntı
	Bisiklete uygun		Plaj

Orman Gezisi

1-2

Akyaka-Eski İskele-Akyaka

Atatürk Meydanı'ndan batıya postaneye doğru yürüyoruz. Postanenin karşısındaki çeşmeden sağa girip, Pazar yerinden geçerek futbol sahasına doğru gidiyoruz. Futbol sahasını arkamıza alıp en soldaki yoldan yukarı yaklaşık 150 m ilerliyoruz. Buradan küçük dere yatağının içerisinden geçerek sola orman içine giriyoruz.

Çok belirgin olan bu yolda, ağaçlar arasında 10 dakika ilerlediğimizde bizi güzel bir körfez manzarası karşılıyor. Ayrıca yolun sağında bir de çeşme var. Bu küçük tepeden aşağı doğru devam ettiğimizde yol kayboluyor. Gittiğimiz istikametteki daracık patikayı görmek çok zor olmuyor. Patika 250-300 m kadar devam ediyor ve bizi tepeden aşağıya, daha büyük çam ağaçlarının olduğu bir yere ulaştırıyor. Burada yol tekrar genişliyor ve bizi aşağıdaki asfalt yola ulaştırıyor.

Yola inip sola dönüyoruz. 300 m sonra eski iskele mevkiine ulaşıyoruz. Deniz kenarında bir mola verebiliriz. İskele camisinin çeşmesi biraz serinlemek için gayet uygun.

Molanın ardından tekrar yola dönüp sağa yukarı devam ediyoruz. Buradan Atatürk Meydanı yaklaşık 2 km. Önümüzdeki yokuşu çıkarken solumuzdaki mezarlığın önünde de su bulabiliyoruz. Mezarlığı ve sağımızdaki orman kampını geçerek Atatürk Meydanı'na ulaşıyoruz.

İnişdibi Gezisi

Akyaka-İnişdibi-Akyaka

Atatürk Meydanı'ndan yukarı Muğla istikametine devam ediyoruz. Son köy evlerini de geçtikten 300m sonra, sağa aşağı sapan toprak yola giriyoruz. 500m ileride bizi, güzel bir ova manzarası karşılıyor. Bu nokta, dürbün yada teleskop ile ovanın yakın yerlerindeki su kuşlarını izlemek için uygun bir yerdir. Ayrıca tüm ovadaki sazlık, subasar çayır vb. gibi farklı habitatlar ve başka yerden görülemeyen Kadın Azmağı üzerindeki cepler bu noktadan rahatlıkla görülebilir.

Buradan aşağı devam edince ormanlık alanın alt tarafına iniyoruz. Burada yol ikiye ayrılıyor. Biz sağdaki yola giriyoruz ve aşağıya İnişdibi mahallesine ulaşıyoruz. Camiden 200 m aşağıda güzel süslü bir sarnıç vardır. Bu sarnıç üzerindeki yazıtın, Tavaslı Osman Ağa'nın eşi Ümmügülsüm Hanım'ın mezar taşı olduğu düşünülmektedir. Bu sarnıcın tam karşısında yolun diğer tarafında taş duvarlı bahçe kapısının sol en altında nereden çıkarıldığı bilinmeyen bir antik yazılı taş vardır. İçerideki kuyu da İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalyanlar tarafından açılmış ancak sulama kanalları tamamen tahrip olmuştur.

Sarnıcın sağından yukarı doğru devam edilirse, küçük yerleşim alanında Akyaka'nın en büyük anıt ağacına ulaşıyoruz. Yakında bir evde Akyaka'nın kalan tek leylek yuvası hala bir baca üzerinde görülebilir. Yine asfalttan Akyaka'ya doğru devam edilirse, sol tarafta Kadın Azmağı, sağda bir tepe üzerinde Ortaçağdan kalma bir kale harabesi görülebilir. Kaleden azmağa kadar uzanan tünelin parçaları hala mevcuttur. Tersaneye gelmeden yaklaşık 30 m önce yolun hemen sağında, geçmişte büyükçe bir kayaya oyulmuş güneş saatini fark etmek için dikkat etmek gerekiyor. Burayı geçtikten sonra hemen akarsuyun kenarında Akyaka'nın, ünlü Türk denizcisi Piri Reis'in de geldiği bilinen en eski su kaynaklarından birine, Kadın Pınarına ulaşıyoruz.

Azmak kenarındaki restoranları ve güzel akarsu görüntülerini arkamızda bırakıp hep sola saparak yaklaşık 500 m ilerlediğimizde, yolun sağ tarafında, bir evin bahçe duvarının dibindeki merdivenden bir başka kaya mezarına ulaşıyoruz. Buradan 500m sonra yol üzerindeki çatal çam ağacıyla hemen hemen aynı hizada, sağdaki makilikte, şapel kalıntıları ve yerli halkın Eren Dede olarak andığı bir kişinin mezarına geliyoruz. Bu yer hala köylülerce bir dilek ağacı gibi kullanılıyor. Dallara bağlanmış kumaş parçaları birer dilek anlamına geliyor.

Sizde bir bez bağlayabilirsiniz, belki dileğiniz gerçekleşir.

Buradan yola inip sağa yukarı döndüğümüzde tekrar Atatürk Meydanına ulaşıyoruz.

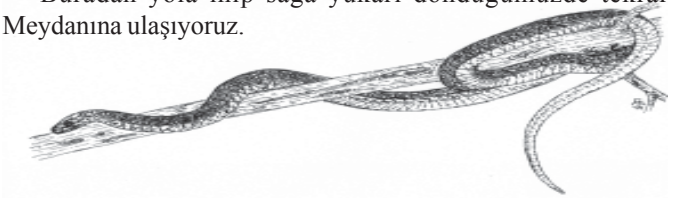

Kuş Gözlemleme

2-3

Akyaka-Ova- Akyaka

Atatürk Meydanı'ndan yukarı çıkıp göbekten sağa aşağı iniyoruz. Kadın Azmağı kenarındaki restoranlar boyunca yürüyerek İnişdibi Mahallesi'ndeki mezarlığın karşısındaki trafodan sağa sapıyoruz. Yazın kuru, kışın ise çoğunlukla geçişe engel olmayacak miktarda su taşıyan Araplar Deresini geçiyoruz. Dere kenarındaki set boyunca denize doğru yarım saatlik bir yürüyüş aynı zamanda kuş meraklıları için ilginç bir gezi oluyor. Çalılar ve tarlalarda bir çok kuş türü izlenebilir. Aynı yoldan dönerek Araplar Deresini geçtikten sonraki noktadan, ovanın içine doğru devam ediyoruz. 1 km sonra yakın zamanda su borusu döşemek için tahrip edilen eski taş döşeme yol kalıntılarını görüyoruz. Bu yolun, Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman'nın Rodos seferi sırasında yapıldığı sanılıyor.

Devam edince yol ikiye ayrılıyor, soldaki yol Muğla Marmaris asfaltındaki küçük bir tesise ulaşıyor. Biz sağdan 300 m kadar devam edip tekrar bir üç yola geliyoruz. Soldaki yol önce Muğla Marmaris asfaltına, oradan karşıya geçerek Akçapınar'a ulaşılıyor.

Biz sağdan sahile doğru gidiyoruz. Tarlaların bittiği yerden denize kadar soldaki okaliptüs korularında hatta onların önündeki çit tellerinin üzerinde ve özellikle sağdaki subasar çayırlarda kışın ve göç zamanlarında birçok su kuşunu görme imkanımız var.

Devam edersek denize varacağız. Denize ulaştığımız yerden sola dönersek 30 m ileride bir artezyen var. Deniz kıyısından Akyaka'ya dönebiliriz. Küçük dere ağzı bize engel olmuyor, gerekirse ayakkabılarımızı çıkarıp geçebiliyoruz. Eskiden varolan köprücük halen onarılmamış bir vaziyette. Kadın Azmağı üzerindeki köprüden geçtiğimizde Akyaka balıkçı barınağındayız. Buradan büyük binaları solumuza alıp devam ettiğimizde belediyenin önünden geçen ana caddeye ulaşıyoruz. Bu caddenin sonuna kadar yürüyüp sağa devam ediyoruz. 250 m sonra Atatürk Meydanı'ndayız..

Sahil Gezisi

Akyaka-Hayıtlı-Akyaka

Yürüyüşümüze Akyaka Atatürk Meydanı'ndan başladığımızda, önce batıya, postaneden geçerek Orman Kampına doğru ilerliyoruz, oradan da eskiden Maden İskelesi olarak bilinen iskele mevkiine ulaşıyoruz. Yakın geçmişte, tomruk ve krom madeni taşımak üzere küçük gemiler buraya yanaşmışlar. Camiyi ve ilk evleri geçtikten sonra yolun sağında gördüğümüz büyük taş yapı da o dönemde gümrük binası olarak kullanılmış. Yine sağdaki ilk evlerin arka tarafında, tepenin hemen eteğinde bir su sarnıcı da yoldan görülebiliyor.

Yürüyüşümüze batıya doğru aynı istikamette devam ediyoruz. Solumuzda deniz sağımızda ise orman gezimize eşlik ediyor. Yaklaşık 30 dakikalık yürüyüşle Akyaka'nın en güzel plajlarından biri olan Çınar Plajına ulaşıyoruz. Hava uygunsa yüzme molası verebiliriz.

Plajdan hemen sonra asfalt yol bitiyor. Yaklaşık 2 km sonra Hayıtlı iskelesine ulaşıyoruz. Burası büyük tur teknelerinin karaya çekilip bakımlarının yapıldığı bir yer. Solumuzdaki çekek yerini geçerken sağa bir yol ayrılıyor. Buradan, yaklaşık 1 km boyunca dik bir yoldan çıkarak Hayıtlı mahallesine ulaşıyoruz. İlk sağa girdiğimizde, yolun hemen altındaki kuyuyu rahatlıkla görüyoruz. Burası mola için en güzel yer. Kuyudan su çekip serinleyebiliriz. Bu suyu yerli halk içme suyu olarak kullanıyor.

Buradan tekrar kuyuya saptığımız yola çıkıp, sağa devam ediyoruz. 50-60 m sonra sola tepeye doğru daracık bir patika başlıyor. Bu patikadan 10 dakikalık yürüyüşle, çıktığımız tepenin doğu tarafındaki, İdyma Uygarlığına ait olduğu sanılan kalıntılara ulaşıyoruz. Buradan güneye doğru birkaç dakikalık yürüyüş bizi denizi yukarıdan görebileceğimiz bir noktaya ulaştırıyor. Bu tepenin denize bakan tarafında iki kaya mezarı olduğu biliniyor. Ancak oraya ulaşmak oldukça zor.

Geldiğimiz yoldan tekrar aşağı inip kuyuya doğru devam ediyoruz. Kuyuya sapmadan doğruca devam ettiğimizde dönüş yolculuğumuz da başlıyor. Geldiğimiz güzergahtan tekrar Akyaka'ya dönüyoruz.

Turnalı Gezisi

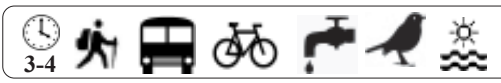

Akyaka-Turnalı-Akyaka

Yürüyüşümüze Akyaka Atatürk Meydanı'ndan başladığımızda, önce batıya, postaneden geçerek Orman Kampına doğru ilerliyoruz, oradan da eskiden Maden İskelesi olarak bilinen iskele mevkiine ulaşıyoruz. Yakın geçmişte, tomruk ve krom madeni taşımak üzere küçük gemiler buraya yanaşmışlar. Camiyi ve ilk evleri geçtikten sonra yolun sağında gördüğümüz büyük taş yapı da o dönemde gümrük binası olarak kullanılmış. Yine sağdaki ilk evlerin arka tarafında, tepenin hemen eteğinde bir su sarnıcı da yoldan görülebiliyor.

Yürüyüşümüze batıya doğru aynı istikamette devam ediyoruz. Solumuzda deniz sağımızda ise orman gezimize eşlik ediyor. Yaklaşık 30 dakikalık yürüyüşle Akyaka'nın en güzel plajlarından biri olan Çınar Plajına ulaşıyoruz. Hava uygunsa yüzme molası verebiliriz.

Plajdan hemen sonra asfalt yol bitiyor. Yaklaşık 2 km sonra Hayıtlı iskelesine ulaşıyoruz. Burası teknelerini karaya çekilip bakımlarının yapıldığı bir çekek yeri.

Hayıtlı'dan yaklaşık 5 km sonra Kıran Mahallesi'ne ulaşıyoruz. Burada sağa, tepelere doğru giden yol Kıran Köyüne çıkan 8 km uzunluğunda oldukça dik bir yoldur. Hemen girişte görülen birbirinin aynı iki binadan dolayı burası İkiz Evler olarak da bilinir. Mahallenin çıkışında, geniş bir deniz manzarasına sahip Çardak Restoran, köy havasını hala korumaktadır. Buralarda içme suyu en büyük sorunlardan biridir.

Yaklaşık 4 km sonra yine deniz kenarından Turnalı'ya ulaşıyoruz. Bu köy geçimini ağırlıklı olarak tarımdan kısmen de balıkçılıktan sağlayan, henüz turizmin girmediği, bölgedeki otantik köylerden birisidir. Köy çıkışında, eski okul binasının önünde varolan çeşme, yol üzerinde bulunan tek çeşmedir.

Turnalı'ya kadar 14 km olan bu yol Ören'e kadar devam eder. Biz burada, bu yolun Turnalı Köyüne kadar olan bölümünü yazdık. Turnalı'dan yaklaşık 3km sonraki eski gözetleme kulesi kalıntıları, yakın çevredeki en iyi durumdaki eski yapılardandır. Asarcık olarak bilinen bu mevkide, yukarıdan bakıldığında aşağıda görülen küçük plaja yolun hemen altındaki küçük taş evin yanında bir patikayla 5 dakikada ulaşılıyor. Akbük Köyü'ne kadar olan bölüm Akyaka'dan 23 km dir ve bir araçla yada tekneyle oraya kadar gidilip, oradan yürüyerek geri dönülebilir.

Leylek Turu

Akyaka-Akçapınar-Akyaka

Araç kullanmak istemezsek ovayı yada okaliptüslü yolu kullanarak Akyaka'dan Akçapınar'a gidebiliriz. Akçapınar'a okaliptüslü yoldan girmek oldukça keyifli. Ayrıntılı yol tarifleri için bkz. "Haşimbahçesi" ve „Kuş Gözlemleme" .

Bu geziyi diğer geziler gibi ayrıntılı olarak anlatmaya gerek duymadık. Kroki üzerinde, 2004 yılında varolan yuvalar işaretli ve kolaylıkla gezilebilir. Sadece köyün doğu yamacındaki su deposunun güzel bir manzarası olduğunu ve oraya kadar çıkmaya değeceğini söylemiş olalım.

Akçapınar'ın sembolü haline gelen leylekler (Ciconia ciconia), Nisan ayından Ağustos ayına kadar görülebilirler. Köyün eski yerleşim yeri olan yamaçtaki termikler, özellikle leylek yavrularının uçmalarını kolaylaştırır. Bu nedenle leyleklerin bu yamacı yuvalamak için seçtikleri düşünülmektedir.

Leylekler Anadolu'nun en şanslı göçmen kuşları olarak göze çarparlar. Göç yolları boyunca bir çok ülkede av kuşu olarak avlanan leylekler Türkiye'de Hacı Kuşu olarak bilinir ve Anadolu'da saygıyla ağırlanır. Bir çok kuşun aksine yuvalarını köylerde evlerin, camilerin ve direklerin üzerine yapan bu türe, köy evlerinin üstüne insanlar tarafından yapılan yuvalarla da yaşam ortamı sağlanmaktadır.

Ancak 1960'lardan sonra Türkiye leylek nüfusunda hızlı bir düşüş görülmüş, köylerde görülen boş leylek yuvalarının sayıları her yıl biraz daha artmıştır. Leylek sayısındaki düşüşün en önemli sebebi üreme alanlarının hızla tahrip edilmesi ve sulak alanların kurutulduktan sonra tarım alanı olarak kullanılmaya başlanmasıdır. Türkiye'de leylek nüfusunun azalmasındaki en önemli etkenlerden biri de tarım ilaçlarının kullanımında görülen hızlı artıştır. Gelişen teknoloji ile beraber her köye ulaşan elektrik de leylek sayısındaki azalmanın bir başka sebebidir. Yuvaların yakınlarındaki elektrik tellerine takılıp ölen leyleklerin sayısının oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir.

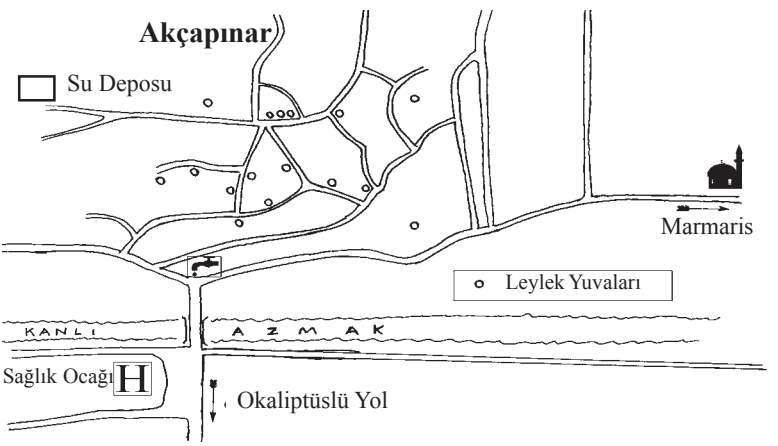

Köy Gezisi

Akyaka-Akçapınar-Gökova-Akyaka

Atatürk Meydanından yukarı çıkıp göbekten sağa aşağı iniyoruz. Kadın Azmağı kenarındaki restoranlar boyunca yürüyerek İnişdibi mahallesindeki mezarlığın karşısındaki trafodan sağa sapıyoruz. Yazın kuru, kışın ise çoğunlukla geçişe engel olmayacak miktarda su taşıyan Araplar Deresini geçiyoruz. Ovanın içine doğru 1 km devam ettiğimizde, yakın zamanda su borusu döşemek için tahrip edilen eski taş döşemeli yol kalıntılarını görüyoruz. Bu yolun, Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman'nın Rodos seferi sırasında yapıldığı sanılıyor.

Devam edince yol ikiye ayrılıyor, soldaki yol Muğla Marmaris asfaltındaki küçük bir tesise ulaşıyor. Biz sağdan 300 m kadar devam edip tekrar bir üç yola geliyoruz. Soldaki yoldan devam ederek önce Muğla Marmaris asfaltına, oradan karşıya geçerek, Kanlı Azmak kenarından Akçapınar'a ulaşıyoruz. Burası çok sayıda leyleğe ev sahipliği yapıyor. Nisan-Ağustos ayları arasında leylekleri görmek mümkün. (Bkz. "Leylek Turu").

Mola vermek istesek meydandaki pideciler ve köy kahvesi hemen fark ediliyor. Köy meydanındaki Sağlık Ocağını karşımıza alıp, hemen solundan devam ediyoruz. Yol boyunca yine köy yaşamından detaylar görerek, tarlaların ve ağaçların arasından geçerek, 2500 m sonra ana yola ulaşıyoruz.

Muğla-Antalya asfaltının hemen karşısından devam ediyoruz. Sağlık Ocağını geçerek hiç sapmadan 1500 m kadar devam ettiğimizde Gökova merkezine ulaşıyoruz. Burada da küçük bakkallar ve kahvehaneler ile lokanta bulmak mümkün. Gökova'da Karya Uygarlığı döneminden kalma kaya mezarlarını ve akropolü gezebiliriz. (Bkz."İdyma Akropolü")

Köprüyü geçip devam ediyoruz. Sağımızda zeytinlikler solumuzda dere yatağını görerek ilerliyoruz. 500 m sonra evlerin bittiği yerden sapmadan, 300 m devam ettiğimizde tünele ulaşıyoruz. Hemen tünel çıkışında sağda, Karya Uygarlığına ait iki kaya mezarını görüyoruz.

Yaklaşık 1000 m sonra Osmanlı dönemine ait bir su sarnıcına ulaşıyoruz. Bu sarnıcın kitabesinde eski yazı ile H. 1250 tarihi yazılıdır. Bu sarnıç üzerindeki yazıtın, Tavaslı Osman Ağa'nın eşi Ümmügülsüm Hanım'ın mezar taşı olduğu düşünülmektedir. Bu sarnıcın tam karşısında yolun diğer tarafında, taş duvarlı bahçe kapısının sol en altında, nereden çıkarıldığı bilinmeyen 115 x 50 x 30 cm ölçülerinde büyük bir Grekçe kitabe taşı vardır. İçerideki kuyu da İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalyanlar tarafından açılmış ancak sulama kanalları tamamen tahrip olmuştur.

Yine asfalttan Akyaka'ya doğru devam edilirse, sol tarafta Kadın Azmağı , sağda bir tepe üzerinde Ortaçağdan kalma bir kale harabesi görülebilir. Kaleden azmağa kadar uzanan tünelin parçaları hala mevcuttur. Tersaneye gelmeden yaklaşık 30 m önce yolun hemen sağında, geçmişte büyükçe bir kayaya oyulmuş güneş saatini fark etmek için dikkat etmek gerekiyor. Burayı geçtikten sonra hemen akarsuyun kenarında Akyaka'nın, ünlü Türk denizcisi Piri Reis'in de geldiği bilinen en eski su kaynaklarından birine, Kadın Pınarına ulaşıyoruz.

Azmak kenarındaki restoranları ve güzel akarsu görüntülerini arkamızda bırakıp hep sola saparak yaklaşık 500 m ilerlediğimizde, yolun sağ tarafında, bir evin bahçe duvarının dibindeki merdivenden bir başka kaya mezarına ulaşıyoruz. Buradan 500m sonra yol üzerindeki çatal çam ağacıyla hemen hemen aynı hizada, sağdaki makilikte, şapel kalıntıları ve yerli halkın Eren Dede olarak andığı bir kişinin mezarına geliyoruz. Bu yer hala köylülerce bir dilek ağacı gibi kullanılıyor. Dallara bağlanmış kumaş parçaları birer dilek anlamına geliyor. Sizde bir bez bağlayabilirsiniz, belki dileğiniz gerçekleşir.

Buradan yola inip sağa yukarı döndüğümüzde tekrar Atatürk Meydanı'na ulaşıyoruz.

Sakar Tepe

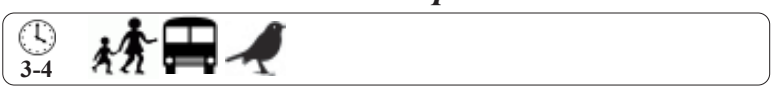

Akyaka-Sakar Geçidi-Yangın Kulesi-Akyaka

Görüşün iyi olduğu zamanlarda Kos Adasının bile görülebildiği bu geziye Akyaka'dan bir dolmuşla başlıyoruz. Aracımızdan Sakar geçidinde indiğimizde sola yukarı giden geniş toprak yolu kolaylıkla görüyoruz. Bu yol yaklaşık 3 km uzunluğundadır ve 600 metreden 900 metreye çıkar. Devamlı olarak solda kalarak tepeye ulaştığımızda yaz sezonu boyunca içinde görevlilerin kaldığı yangın gözetleme istasyonunu görüyoruz. Buranın bahçesi etrafı izlemek için en elverişli yerlerden biridir. Hemen bu istasyonun batısında da yamaç paraşütçülerinin kullandığı düzlük vardır.

Buradan batıya doğru yaklaşık 5 km mesafede Kuyucak Köyü vardır. Ayrıca yamaçtan Akyaka'ya inmek mümkündür ancak bu oldukça zor bir parkurdur. Bunun için bir rehberin alınması yerinde olur. Akyaka'ya dönmek için en basit yol geldiğimiz yoldur. Sakar Geçidinden ya Akyaka dolmuşlarıyla beldeye kadar yada Marmaris-Köyceğiz dolmuşları ile üç yola kadar gelinip aşağı yürünebilir.

Çalca Tepesi

Akyaka-Akçapınar-Gökçe-Akyaka

Yürüyüşümüzün başlangıç noktasına ulaşmak üzere Akyaka'dan bir araçla Gökçe Köyüne geliyoruz. Gökçe merkezindeki köprüden sağa sapıyoruz. Ferek çayının kanalı boyunca yürüyüşümüzü sürdürüyoruz. Yaklaşık yarım saatlik bir yürüyüşün ardından sağımızdaki okaliptüs korusunu geçiyoruz sonra yol üçe ayrılıyor.

Sağa ayrılan yoldan devam edilirse bu yol doğruca güzel bir manzarası olan Çalca Tepesine ulaşıyor. Buradan patikalar bularak Marmaris yoluna inmek mümkün yada geri yol ayrımına dönüp ortadaki yoldan devam ettiğimizde, Çalca Tepesi kanarları boyunca ilerleyip Akçapınar Azmağı'nın Marmaris yoluna birleştiği noktaya ulaşıyoruz. Yol çok bakımlı değildir, bu nedenle uzun pantolon giymekte fayda var.

Soldaki ana yol Akçapınar Azmağı boyunca devam ederek balıkçı iskelesine oradan da doğruca deniz kenarına iniyor. Özellikle kışın bu kıyılarda çok sayıda martı ve kıyı kuşları görebiliriz. Soldaki küçük su basar çayırda balıkçıllar vs oluyor.

Şanslıysak balıkçı iskelesinden bir tekne kiralayabilir, denizden yada Kanlı Azmak içinden Akçapınar'a kadar tekne turu yapabiliriz. Azmak üzerindeki tarihi kemerli köprü kalıntısı en kolay bu yolla görülebilir. Azmak turu dönüşü Kanlı Azmağın Akyaka tarafında indiğimizde, buradan yürüyerek yarım saatte Akyaka'ya ulaşabiliriz.

Bir tekne yoksa yada tekne istemiyorsak, bu toprak yolu kullanarak Gökçe Köyüne ulaşmamız gerekiyor. Yaklaşık 2 km olan bu yola girdiğimizde 30 dakikalık yürüyüşden sonra anayoldayız. Karşıya geçip Muğla istikametine giden bir toplu taşıma aracına binerek yukarıda Akyaka yol ayrımında iniyoruz. 20 dakikalık kısa ama güzel bir yürüyüşün ardından Atatürk meydanındayız.

Gökçe Şelalesi

Akyaka-Gökçe-Akçapınar-Akyaka

Yürüyüşümüzün başlangıç noktasına ulaşmak üzere Akyaka'dan bir araçla Gökçe Köyüne geliyoruz. Gökçe'den Marmaris istikametine doğru 200 m sonra sola bir toprak yol dönüyor. Buradan çok kısa bir yürüyüşle bizi şelalenin bulunduğu vadinin sonuna götürecek yol ayrımına geliyoruz. Sağdan devam eden yol çok dik bir şekilde yaklaşık 1 km sonra vadinin üstüne ulaşıyor. Yol boyunca, solumuzda günlük, çınar, zakkum, defne ağaçları ve kaya bloklarıyla dolu vadi, bize tırmanışın yoruculuğunu unutturuyor.

Yolun bittiği yerde vadinin içine girip biraz yukarı devam ettiğimizde ki suyun aktığı zamanlarda kayaların kaygan olduğunu hatırlamakta fayda var, 5 dakikada, suyun yaklaşık 30 metreden döküldüğü esas şelaleye ulaşıyoruz. Buranın rakımı 120 metre.

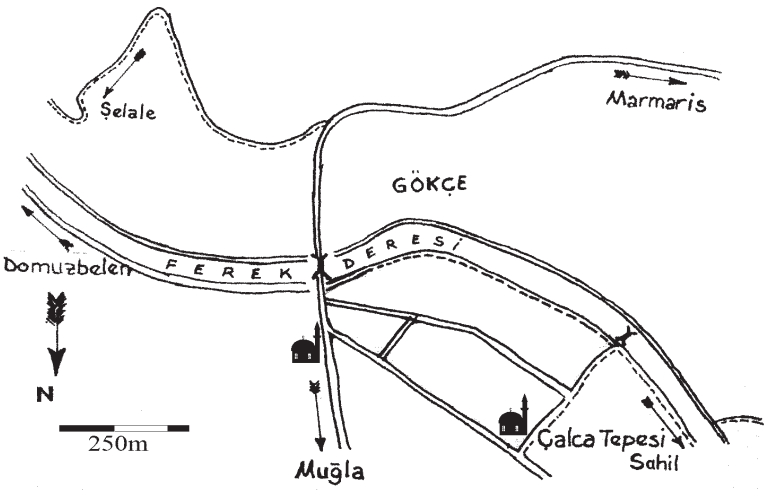

Buradan aşağıya ya vadinin içinden biraz zorlanarak ya hemen vadinin karşı tarafındaki patikadan yada geldiğimiz yoldan dönebiliyoruz. Biz vadinin içini öneriyoruz. Vadinin içinden indiğimizde tekrar yola ulaşıyoruz. Her durumda yola ulaşınca sağa devam ediyoruz.

Buradan sağa kısa bir yürüyüşün ardından karşıda Sakar Tepe eteklerinde denizi ve hemen altınızda Gökçe köyünü görüyoruz. Dönmeden devam ettiğimizde Ferek Çayı kenarında, Domuzbelen yol ayrımına yakın bir noktada vadinin diğer tarafındaki yola birleşiyoruz. Suyun aktığı zamanlarda karşıya geçmenin tek yolu ıslanmak. Buradan Domuzbelen istikametine devam edebiliriz.

Şayet bir önceki adımdan yani aynı yere bağlanan iki yolu gördüğümüz noktadan devam etmek istersek, sola aşağı dönüp vadi kenarına vardığımızda yaz ayları da dahil olmak üzere içinden su akan küçücük bir kanaletin üzerinden geçiyoruz. Bu su, özellikle yaz aylarında serinlemek için çok güzel. Futbol sahasından sola devam ediyoruz. Derenin üzerinde karşıdan karşıya uzanan kocaman metal boruyu görene kadar asfaltta devam edip dere kuruysa karşıya geçiyoruz. Son evlerin dibinden patikayla yukarı yola çıkabiliyoruz. Şayet dere akıyor ve ıslanmak istemiyorsak biraz daha ileri gidip yaklaşık 500 metre sonra köprüden karşıya geçebiliriz. Buradan geriye, patikanın başlangıcına yürümemiz gerekiyor.

Ferek Çayı sırtlarından geçen toprak yolumuz, sağlı sollu zeytinliğin olduğu bir yol ayrımına ulaşıyor. Biz sola devam ederek 1 km'lik Karayol Geçidi olarak bilinen yolu kullanarak bir dört yola ulaşıyoruz. Buradan doğru devam ediyoruz. Yolun sağ tarafı boyunca aşağıda vadideki tarım alanlarını görüyoruz. Yürüyüşümüz önce Şirinköy yol ayrımına oradan da Şirinköy'ün ilk evlerinden geçerek Şirinköy -Akçapınar arasındaki asfalt yola birleşiyoruz. On dakika sonra medeniyetteyiz. Sağ taraftaki evleri geçtikten sonra, sağımızdaki Kanlı Azmak üzerinden geçen bir köprü var. Köprüden karşıya geçildiğinde Kanlı Azmak kenarı boyunca yürüyerek kestirmeden Akçapınar Köyüne ulaşıyoruz.

Buradan Akyaka'ya yürüyerek yada ana yola çıkıp Muğla istikametine giden bir toplu taşıma aracına binip Akyaka yol ayrımı olan üç yolda iniyoruz. 20 dakikalık keyifli bir yürüyüşle Atatürk Meydanı'ndayız.

Hayıtlı Tepe

Akyaka -Obrukalan-Hayıtlı-Akyaka

Bu yol, başlangıcından bitişine kadar yaklaşık 15 km uzunluğunda, yer yer zorlaşan bir parkurdur.

Yürüyüşümüze Akyaka Atatürk Meydanı'ndan başladığımızda, önce batıya, Orman Kampına doğru ilerliyoruz, oradan da eskiden Maden İskelesi olarak bilinen iskele mevkiine ulaşıyoruz.

İskele Meydanı'ndaki caminin karşısında bulunan yoldan sağa, ormanlık bölgeye döndüğümüzde yürüyüşümüz, çok düzgün olmayan bir asfaltla çam ormanlarının arasından yukarıya doğru devam edecek.

Yol üzerinde hemen önümüzde iki çeşme göreceğiz. İlki, sola dönen yolun köşesinde, diğeri de 600 m. yukarıda yine solda. İkinci çeşmeden sola yukarı kıvrıldığımızda solumuzda gördüğümüz yer Obrukalan Mevkiidir.

Buradan küçük bir yerleşim yeri olan Obrukalan'a dönmeden devam edildiğinde yaklaşık 1 km sonra yol ikiye ayrılıyor. Sağa giden asfalt yol Kuyucak Köyüne çıkar. Biz soldaki toprak yoldan devam ediyoruz. Solumuzda ucu Çınar mevkiine varan bir vadi göreceğiz. Vadinin üzerinden geçip, sağlı sollu zeytinlikler arasından devam eden yürüyüşümüz, yine küçük köy evlerinin arasından geçerek denizi göreceğimiz yere ulaşır. Burası, denizden yaklaşık 270 m yukarıdadır.

Biraz yukarıda, keskin virajı geçtikten sonra yol boyunca yine küçük köy evleri görüyoruz. Bu arada solunuzda bir tepe ile aşağı yukarı aynı düzeye geliyoruz . Bu, 337 m. yüksekliğindeki Hayıtlı Tepesidir. Buradan aşağı inmek mümkün. Tepeden güney batı yönünde aşağı indiğimizde (eskiden kullanılan artık neredeyse kapanmış patikayı bulmanız gerekiyor) Hayıtlı mahallesine ulaşıyoruz. Aşağıda üç büyük sakız ağacı ve hemen yanı başındaki kuyu fark ediliyor. Burası yaz aylarında serin esen rüzgarlarıyla adeta yayla havasına sahiptir. Kuyu suyu içilebilir. Burada mola veriyoruz.

Molamızın ardından, yine yukarı, denize doğru ilerleyip sağa döndüğümüzde, tepenin diğer tarafına ulaşıyoruz. Bizi tekrar deniz karşılıyor. Burada, İdyma Uygarlığına ait olduğu sanılan kalıntılar da gözümüze çarpıyor.

Dönüş için, geldiğimiz yoldan geriye dönmek zorundayız. Kuyu tarafına sapmadan, vadinin kenarından sağdan aşağıya doğru devam ediyoruz. 1 km den biraz fazla yürüdükten sonra deniz kenarında Hayıtlı İskelesi olarak bilinen mevkiindeyiz. Hava uygunsa ilk yüzme molasını burada verebiliriz. Buradan sola dönüyoruz. Sahil boyunca devam edip Çınar Plajı, İskele Mevkii ve nihayet orman kampını geçerek tekrar Akyaka'ya ulaşıyoruz.

Toplam 15 km. yi bulan bu yürüyüş sırasında, özellikle yaz aylarında bazı bölgelerde su bulmak mümkün olmayabilir. Bu nedenle yürüyüşe katılacak olanların yanlarında içme suyu bulundurmaları yararlı olur.

Domuzbelen

Akyaka-Gökçe-Akçapınar-Akyaka

Gökçe girişindeki sapaktan Akçapınar köyüne kadar 14 km olan bu parkur özellikle Kasım – Mayıs ayları arasında, Ferek çayının aktığı vadi boyunca oluşan, küçük derecikler ve çok farklı sayıda bitki çeşidiyle oldukça etkileyici bir yürüyüş yoludur. Yaz aylarında yanımıza bol miktarda su almalısınız. Uzun parkur tamamen araçla yapılabilir ancak özellikle kış aylarında yol üzerlerinden geçen küçük dereler yüzünden yol genellikle otomobille geçilemiyor; özellikle yağmur sonrası. Fakat bisiklet için harika bir parkur.

Yürüyüşümüzün başlangıç noktasına ulaşmak üzere Akyaka'dan bir araçla Gökçe Köyüne geliyoruz. Gökçe Köyü içerisindeki köprüden önce sola dönüp yaklaşık 1 km yürüyoruz. Yolun bittiği yerde başlayan patikadan sola yukarı 5 dakikalık yürüyüşle bir toprak yola ulaşıyoruz. Yürüyüşümüze sağdan devam ediyoruz. Bu noktadan sonra Ferek çayı, terk edilmiş Domuzbelen köyü sapağına kadar ancak zaman zaman yukarıdan görülebiliyor. Yol boyunca sağda, aşağıda Ferek vadisi kıyıları boyunca tarım alanları solda tepelere doğruda çam ormanları arasında yürüyoruz. Buradan yolun her iki tarafında zeytinliğin olduğu yol ayrımından sola dönülürse, Domuzbelen köyüne kadar gitmeden, kestirme yoldan Şirinköy –Akçapınar arasına inmek mümkün.

Buradan dönmeyip devam edersek tekrar Ferek deresi kenarına inilen noktadan sola, Domuzbelen köyüne doğru çıkışa geçiliyor. Yol boyunca başka bir küçük vadi yine bize eşlik ediyor. Buradan Domuzbelen Köyüne ulaşıyoruz. Köyün girişinde, sağda aşağıda, Mayıs-Ekim ayları arası hariç kaynak suyu bulmak mümkün. Tepeler arasındaki bu küçük köy tarım alanlarının çok sınırlı olması, hayvancılığın da orman alanlarını korumak için getirilen sınırlamalar nedeniyle ekonomik olmaktan çıkması sonucu terk edilmiş. Buradaki nüfusun bir bölümü Şirinköy'e bir bölümü de Akçapınar'a yerleşmiş. Denizden yüksekliği 190 metre olan köyün içinden yukarı çıkıldığında, yürüyüşün en yüksek noktasına ulaşıyoruz (220 m).

Burada sağa giden yol Çıtlık Köyüne ulaşıyor. Biz soldan yürüyüşümüze devam ediyoruz. Bundan sonra artık yolun sağ tarafı boyunca aşağıda, vadideki tarım alanlarını ve karşımızda tepeleri görüyoruz. Yolumuz, önce Şirinköy yol ayrımına oradan da Şirinköy'ün ilk evlerinden geçerek Şirinköy-Akçapınar arasındaki asfalt yola ulaşıyor. On dakika sonra medeniyete ulaşıyoruz.

Sağımızdaki evleri geçtikten sonra, yolun sağında Azmak üzerinden geçen bir köprü var. Köprüden karşıya geçildiğinde Kanlı Azmak kenarı boyunca yürüyerek daha kısa bir yoldan Akçapınar Köyü'ne ulaşmakta mümkün.

Buradan Akyaka'ya yürüyerek yada ana yola çıkıp bir Muğla dolmuşuna binip yukarıda üç yolda iniyoruz. 20 dakikalık keyifli bir yürüyüşle Atatürk Meydanı'ndayız.

Haşimbahçesi

Akyaka-Haşimbahçesi-Gökova-Akyaka

Yaklaşık 20 km uzunluğu ile özellikle bisiklet için güzel bir parkur. Bölgenin arkeolojisi ve köy yaşamına dair izlenimler de edinebilirsiniz.

Atatürk Meydanından yukarı devam edip, 20 m sonraki göbekten sağa aşağı dönüyoruz. Bu yol bizi Kadın Azmağı kenarına ulaştırıyor. Restoranlar boyunca bu asfalt yoldan devam ediyoruz. Restoranların bitimindeki küçük tepeciği geçtikten yaklaşık 600 m sonra, Karya Uygarlığına ait, Akyaka'nın en iyi durumdaki iki kaya mezarına ulaşıyoruz. Yolun hemen solundaki bu mezarlar kısa bir molaya uygun.

Tünelden geçerek devam ediyoruz. 300 m sonra köprüden sağa dönüp, "Okaliptüslü Yol" (eski Marmaris yolu) boyunca yürüyüşümüze devam ediyoruz. Muğla- Antalya – Marmaris yol ayrımına ulaştığımızda "Okaliptüslü Yol" tam karşımızda görünüyor. Kavşaktan karşıya geçip solumuzdaki tarım alanları boyunca, okaliptüsler altında devam eden yürüyüşümüz Akçapınar'a ulaşıyor.

Bu ağaçlar dönemin Muğla valisinin girişimleriyle 1938 yılında dikilmiş. Akçapınar halkı, aile başına iki ağaç dikmişler. Ağaçların korunması içinde bekçi tutulmuş. Çünkü o dönemde deve kervanları Marmaris'e gitmek için bu yolu kullanmışlar ve develer fidanlara zarar verebiliyormuş.

Akçapınar biraz mola için ideal bir yer. Meydandaki kafelerde yiyecek içecek bulmak mümkün. Burası ayrıca çok sayıda leylek yuvaları ile bilinir. (bkz. "Leylek Turu")

Molamızın ardından, Kanlı Azmak üzerindeki köprüyü geçip sola devam eden dar sokaktan yürüyüşümüzü sürdürüyoruz. Akçapınar'ın bu bölümü, bölgenin köy yaşamına güzel bir örnek teşkil ediyor.

Yaklaşık 1500 m sonra yol ikiye ayrılıyor. Biz soldan devam ediyoruz. Buradaki evler Şirinköy'ün ilk evleri. 200 m sonra yol tekrar ikiye ayrılıyor. Yine soldan devam ediyoruz. Asfalt yoldan hiç sapmadan 2 km devam ediyoruz ve ikinci camiye ulaşıyoruz. Burası Haşimbahçesi Mahallesi.

Caminin tam karşısında, yolun diğer tarafında, bir mezarlık ve çevresinde eski bir kilise yada manastırın kalıntıları olduğu düşünülen, kimi sütun parçaları ile çok sayıda büyük kesme taş hemen fark ediliyor. Mezarlığın doğu tarafında, bir sulama borusunun alt tarafında, suyun oyarak ortaya çıkarttığı, kiliseye ait olduğu düşünülen taban mozaikleri de görülmeye değer.

Yürüyüşümüze Muğla – Antalya karayoluna doğru, aynı istikamette devam ediyoruz. 1000 m sonra anayoldayız. Anayola çıkıp soldan yaklaşık 750 m devam ettiğimizde Ataköy girişine ulaşıyoruz. Burada sağa dönüp kısa bir yürüyüşün ardından köy meydanına geliyoruz. Burada da varolan birkaç köy kahvesine çay molası verilebilir. Ayrıca küçük bakkallardan da varsa ihtiyaçlarınızı giderebilirsiniz.

Molanın ardından batıya doğru devam ediyoruz. Tüm köyü doğruca geçip yukarı doğru çıkmaya başlıyoruz. Kısa bir süre sonra solumuzda bir mezarlık görüyoruz. Burası Kırıkköy Mahallesi. Mezarlığın içerisinde görülen harabe yapı ise Gökova Havzasının en eski camisi. Caminin içerisine girildiğinde, imamın namaz esnasında durduğu yer ve vaaz verdiği minberin ilk basamakları görülebiliyor.

Yaklaşık 1 km sonra Gokova'nın Yazılıtaş mahallesine ulaşıyoruz. Doğruca aşağı iniyoruz. Aşağıdaki yol ayrımından sağa devam ediyoruz. Gökova'da Karya Uygarlığı döneminden kalma kaya mezarlarını ve akropolü gezmek mümkün (bkz."İdyma Akropolü").

Doğruca devam ettiğimizde 5 dakikalık bir yürüyüşle meydana ulaşıyoruz. Burada da küçük bakkallar ve kahvehaneler ile lokanta bulmak mümkün. Köprüyü geçip devam ediyoruz. 500 m sonra evlerin bittiği yerden sapmadan devam ettiğimizde tünele ulaşıyoruz.

Alt geçitten Atatürk Meydanı'na kadar olan bölümü zaten gezinin başında geçmiştik. Diğer tarihi kalıntılar için bkz. "İnişdibi Gezisi"

Tırnaklı Yolu

Tırnaklı-Kuyucak Yolu-Akyaka

Atatürk Meydanından batıya spor sahasına kadar yürüyoruz. Spor sahasını solumuza alıp orman kenarından yukarı devam ediyoruz. Burada, Zeytin Sokaktaki son eski evin üst tarafından sağa yukarı yürüyoruz. Tırnaklı yolunun alt kenarı neredeyse tüm yol boyunca taş döşenmiş. Bu nedenle patikadan çıkmak oldukça zor.

Yaklaşık 5 dakikalık yürüyüşün ardından yol tekrar ikiye ayrılıyor, biz sağdan devam ediyoruz. Solumuzda zeytinlikler içerisinde birkaç eski ev göze çarpıyor. Evleri geçtikten sonra tekrar sağa devam ediyoruz, az ileride yol daralarak sağa keskin bir dönüşle devam ediyor. Güzel deniz manzaraları eşliğinde çam ormanlarının içinden yürüyüşümüz sürüyor. Yol buradan sonra hep doğu – batı istikametlerinde kıvrılarak yukarı doğru devam ediyor. Yaklaşık iki saatlik yürüyüşle gezinin ilk etabını tamamlıyoruz. Kuyucak Köyüne giden geniş toprak yola ulaşıyoruz. Buradan yaklaşık 3 km mesafede Kuyucak Köyü var.

Biraz zor bir iniş istersek, 1 km sonra sağa tarlaların içine ayrılan papazlık deresi yolundan muhteşem bir manzara ve birkaç tarihi kalıntıyı görerek inebiliriz (bkz. “Papazlık Deresi”). Yolumuzun üzerindeki hala kullanılan sarnıçta mola vermek de keyifli oluyor.

Biz soldan aşağı devam ediyoruz. Bu iniş yolu boyunca deniz tam karşımızda ve Datça Yarımadasına doğru uzanan geniş bir alanı görmek mümkün. Yaklaşık 3 km sonra ilk evlere ulaşıyoruz. Buradan Obrukalan Mevkiine geldiğimizde yolun sağında birkaç yüz metre arayla iki çeşme var ve ancak burada su tedarik edebiliyoruz. Buradan yine aynı mesafede ve asfalt yoldan eski iskeleye ulaşıyoruz.

İskele camiini gördüğümüz yerden sola dönüp 2 km daha yürüdüğümüzde Atatürk Meydanı’na ulaşıyoruz.

Papazlık Deresi

Akyaka-Kuyucak Yolu-Akyaka

Atatürk Meydanı karşısındaki caminin önünden yukarı doğru 10 dakikalık bir yürüyüşle evlerin bittiği yere ulaşıyoruz. Buradan kuzeye, sağımızdaki dere yatağı boyunca çıkışımızı sürdürüyoruz. Solumuzda çam ağaçları ile kaplı yamaç sağımızda ise bir zeytinlik başlıyor. Bu zeytinliğin içerisinde, küp şeklinde, betondan yapılmış bir su toplama yeri hemen fark ediliyor. Sağından solundan farklı borular ve hortumların çıktığı bu kaynak "Papazlık Suyu" olarak bilinir ve Akyaka'nın en eski su kaynaklarından biridir. Buradan yukarı doğru giden demir bir boru bizim gideceğimiz yolu da gösteriyor.

Boru hattı ile beraber vadinin solundan yukarı doğru belirgin bir patikadan yaklaşık 30 dakika çıktıktan sonra solumuzda bir tepenin ucundaki, etrafı taş duvarlarla örülü zeytinlik, güzel manzarası ile biraz durmayı hak ediyor. Bunun için zeytinliğe giden patikaya girmemiz gerekiyor. Sonra tekrar eski patikamıza dönüp devam ediyoruz.

Su borusu hep yakınımızda bir yerlerde ve bize rehberlik ediyor. Zeytinlikler, çam ağaçları ve sandal ağaçları arasında yaklaşık 40 dakika ilerledikten sonra, sol tarafta, doğuya bakan, önü bir mağara şeklinde oyuk, büyük bir kaya cephesi görülüyor. Bu çıplak kayanın önünde duvar kalıntıları fark ediliyor. Bir bölümü yıkılmış bu apsisli yapının geç Bizans dönemine ait olduğu düşünülüyor.

Yürüyüşümüz artık vadinin içerisinden devam ediyor. Patika buralarda kayboluyor. Biz vadinin içerisinde bir süre daha ilerliyoruz ve büyük bir kayanın üzerine oturmuş eski bir yapının duvar kalıntılarını görüyoruz.

Su borusu sarp kayaların üzerine doğru devam ettiği için takip etmek bir süre mümkün olamıyor. Biz vadinin diğer tarafına geçip batıya doğru tırmanmaya devam ediyoruz. Kısa bir tırmanışın ardından tekrar su borusuna ulaşıyoruz. Boruyu takip ederek başladığı noktadaki betondan yapılmış ikinci su toplama yerine ulaşıyoruz. Boru bir süre daha devam edip dağın içerisinde kayboluyor. Buradaki göçükten dolayı belirginleşen açık alan ve kırmızı toprak rengi Akyaka'dan bile görülebiliyor.

Su deposundan batıya doğru devam ediyoruz. Kısa bir süre sonra tekrar bir patika başlıyor. Bu patikada 25 dakikalık bir yürüyüşle daha geniş bir yola ve nihayet tarlalara ulaşıyoruz. 10 dakikada Kuyucak yolundayız.

Dönüşü ya geldiğimiz yoldan yada Kuyucak yolundan sola dönüp yaklaşık 1000 m devam edince başlayan Tırnaklı patikasından yapılabiliriz (bkz. "Tırnaklı Yolu").

Yol üzerinde, elli metre aşağıda, ağaçların altında ve hala kullanılan sarnıç görülmeye değer. Haritada virajlar takip edildiğinde patikanın başlangıcını bulmak çok zor olmuyor. Daha rahat, ama uzun bir yürüyüş istersek aynı yolu kullanarak Obrukalan- Eski İskele üzerinden Akyaka'ya ulaşabiliriz.

İdyma Akropolü

Akyaka-İdyma Akropolü-Gökova

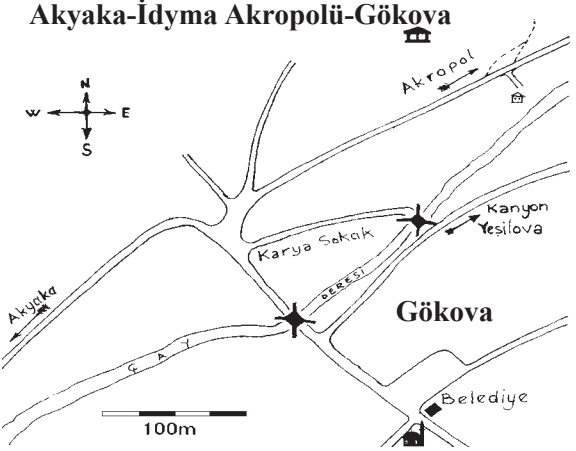

Bu parkur için Akyaka'ya 5 km uzaklıktaki Gökova Beldesine ya yürüyerek yada bir araç ile gidiyoruz. Alt geçitten 300 m sonra yol sağa ayrılıyor ama biz dönmeden devam ediyoruz. Buradaki ilk evleri geçtikten sonra solumuzda zeytinliklerle kaplı yamaçlar ve sağımızda kışları içinde su olan dere yatağı boyunca yürüyerek Gökova girişine ulaşıyoruz. Burada yol sağa kıvrılarak devam ediyor ve 30 m sonra sola doğru üçe ayrılıyor.

Yolun üçe ayrıldığı yerde sağdaki yola saptığımızda sağlı sollu evlerin olduğu dar bir yoldan yaklaşık 200 metre ilerledikten sonra sağa aşağıya, bir eve yol ayrılır. Buradan yukarı baktığımızda en aşağıdaki kaya mezarını görebiliriz. Diğer mezarların bir kısmına da ulaşmak mümkün. Ancak oldukça zor çünkü kısmen patika var. Gezmek istenirse varolan daracık patikaları bulmak çok da zor değil.

Akropole çıkmak için patikanın başladığı yeri bulmak gerekir. Buradan mezarların doğusundan, sola yamaca doğru çıkan patikaya giriyoruz. Zaman zaman zeytinlikler arasından geçerek, önümüzdeki sırttan arkaya doğru 15 dakika yürüdükten sonra bir stabilize yola kavuşuyoruz. Yolun diğer tarafında yıkık bir taş yapı görülüyor. Yukarı devam edince karşınıza dik yamaçlar dikiliyor. Biz sola devam ederek zeytinliğin içine giriyor ve yukarı doğru yürüyoruz. Sağımızda akropolün dış duvar kalıntıları hemen fark ediliyor. Buradan kısa bir tırmanışla, Küçükasar Tepenin zirvesindeki, M.Ö 4. yüzyıldan kalan akropole ulaşıyoruz. Manzara muhteşem. Akropolden bugüne kalanlar; ortada içi bitki ve ağaç ile dolmuş sarnıç ve büyük boyutlu kesme taşlardan yapılmış Helenistik duvarlar rahatlıkla görülebiliyor.

Küçükasar Tepeden tekrar aşağı inişe geçtiğimizde toprak yoldan devam ediyoruz. Bu yol bizi dere yatağına indiriyor. Yolun dereyle birleştiği yerde hemen sağımızda sarnıcı görebiliyoruz. Buradan derenin karşısına geçip asfalt yoldan tekrar Gökova'ya ulaşılıyor. Geldiğimiz yoldan tekrar Akyaka'ya dönüyoruz.

Antik Yol

Akyaka-Ula-Yeşilova-Akyaka

Bu tarihi yol Ula ilçesi Demirtaş mahallesindeki 615 m rakımlı mezarlığın hemen altından başlar ve bugünkü Yeşilova köyü içindeki bir çiftlikte son bulur. Başlangıç yerine ulaşmak için en iyi yol bir araçla Demirtaş mahallesindeki mezarlığa gelmektir. Şayet Akyaka'dan dolmuşla gitmek istersek Kızılağaç'tan sonraki Kale yol ayrımında dolmuştan inip bu yola girmemiz gerekiyor. Yaklaşık 2 km yürüdükten sonra sağımızda, küçük bir tepenin sırtlarında kurulu 6-7 kadar ev görüyoruz. Burası bir dört yol gibidir çünkü bir yolda sola ayrılır. Buradan sağa, en alttaki yola sapınca 500m sonra tepedeki mezarlığa ulaşıyoruz.

Burada su ihtiyacımızı tedarik ettikten sonra mezarlığın sağından geçerek sırtı aştığımızda, güzel vadilerin ve dağların olduğu bir manzara bizi karşılıyor. Antik yol burada belirgin değil ancak sıkça kullanılan bir patika kolayca fark ediliyor. Patikada sola aşağı doğru yirmi dakikalık bir yürüyüş bizi ilk sarnıca ulaştırıyor. Sarnıcın tarihine ilişkin kesin bir bilgi yok ancak yıl boyu içerisinde su bulunuyor. Bu sarnıcın suları çobanlar ve köylüler tarafından kullanılıyor. Bu nedenle suyu kirletmemek gerekiyor. Yanıbaşındaki güzel ağacın gölgesi kısa bir mola için oldukça elverişli. Sarnıcın hemen altında oldukça iyi durumda bir antik yol parçasını görebiliyoruz.

İkinci sarnıca kadar olan yolun yaklaşık üçte ikisinde antik yol ancak böyle küçük parçalar halinde görülebiliyor. Aşağı devam ettiğimizde patika ikiye ayrılıyor. Sola devam eden yol ilerde bir tepenin üzerinde rahatlıkla görülebilen eve ve bizim ineceğimiz vadinin üst kısımlarına ulaşıyor. Biz buradan sağa devam ediyoruz ve önümüzdeki sırttan sağa doğru geçiyoruz. Buralardan aşağı bakıldığında sarp kayaların önünde küçük bir vadi başlangıcı ve ikinci sarnıcı görüyoruz. Yirmi dakika oraya ulaşmamız için yeterli oluyor.

İnerken solumuzda, sarnıçtan 50 m önce, çobanların yaşadığı küçücük bir vadi içerisindeki evi ve ağılları hemen fark ediyoruz. Sarnıçtan önce yine bir ağılın kenarındaki dut ağacının dibindeki kuyudan su tedarik edebiliyoruz. Burası da mola vermek için uygun bir yerdir.

Buradan sağa, küçük vadiye doğru iniyoruz. Dere yatağının kıyısındaki zeytin ağaçlarının dibinden, karşı sırta doğru devam ediyoruz. Çalılar arasından geçen patikayı bulup 100 m devam ettiğimizde tekrar antik yol kalıntılarını görüyoruz.

Bu hafif tırmanıştan sonra gezinin son etabına geçiliyor. Burada artık antik yol büyük oranda sağlam ve yukarıdan görülemeyen vadi tabanı ve içerisindeki büyük çiftlik evi rahatlıkla görülüyor.

Vadiye iniş 30-40 dakika sürüyor. Vadiye inilen nokta Mersin Pınarı olarak biliniyor ve burada da bir sarnıç ile artık içinden su akmayan tarihi çeşmeyi görüyoruz.

Bu vadi içerisindeki çiftlik özel şahıslara aittir. Çiftlikten taze meyve alabilirsiniz. Eğer bir özel araçla başlangıca gittiyseniz aynı araca sizi almasını da söyleyebilirsiniz. Çiftliğe, Yeşilova'dan ulaşmak için köy meydanındaki büyük çınar ağacının dibindeki çeşmeden sola girilir. Yol yaklaşık 300 m sonra sizi doğruca çiftliğe ulaştırır. Bu çeşmenin tam karşısında bir sarnıç daha görebiliriz.

Kanyon Gezisi

5-6

Akyaka-Çaydere-Kızılağaç-Akyaka

Başlangıcı Akyaka'ya yaklaşık 8 km uzaklıkta olan bu parkur için Akyaka'dan bir araçla gelmek yerinde olur. Aracımızla Gökova Beldesi girişindeki köprüyü geçip sola dönüyoruz. Dere boyunca Yeşilova Köyüne devam eden asfalt yolu kullanarak yaklaşık 3 km ilerledikten sonra bir köprüden geçiyoruz. Sağdaki ilk evlerin ve onların önündeki ahırların hemen karşısından, sola orman içine bir yol giriyor. Burada araçtan iniyoruz. Beş dakikalık bir yürüyüşle yolun ikiye ayrıldığı yerden sağa girerek dere yatağına ulaşıyoruz. Buradan tekrar bir 10 dakika dere boyunca sağa yukarı yürüdüğümüzde kanyon girişine varıyoruz.

Kanyon yaklaşık 5 km uzunluğunda ve diğer ucu Kızılağaç köyüne kadar devam ediyor. Zaman zaman kanyon duvarlarının açıklığı birkaç metreye kadar düşüyor. Bütün kanyon genellikle çok büyük döküntü kayalarla dolu. Kanyon duvarları genellikle gevşek yapılı ve kask takmayı ihmal etmemek gerekiyor.

İlk birinci kilometrede sağda, yukarıdan gelen bir başka dere vardır. Bu dere Ula'dan gelir. Suları yaklaşık 50 metreden dökülür ancak vadi içinden görmek mümkün olamıyor.

Buradan yaklaşık yarım saatlik bir yürüyüşle kanyonun geçilmesi en zor noktasına ulaşıyoruz. Burası kanyonun en dar noktalarından birisidir. Su yaklaşık 3 metreden aşağı dökülür. Suyun olmadığı zamanlarda geçmek daha kolaydır. Özellikle kış aylarında akarsu olmasa bile bu noktada, suyun döküldüğü yerde 1.5 m derinlikdeki su birikintisi tırmanışı güçleştirir. Buradan çıkış için profesyonel yardıma gereksinim vardır.

Bu noktayı geçmeyi başardığımızda önünüzde daha yaklaşık 3.5 km var. Ancak genellikle herhangi bir araç gerece ihtiyaç duymadan yapılan tırmanışlarla vadinin sonuna kadar ulaşabiliyoruz. Kanyonun sonunda sağda yaklaşık 40 metreden dökülen Kızılağaç şelalesi görülüyor.

Çıkış, soldaki dik ve gevşek zeminli sırttan yapılabilir. Zeminin gevşek yapısından ötürü tırmanış zordur ve çok dikkatli olmak gerekir. Kanyon üstüne ulaştığımız yerde, sağa yukarı devam ettiğimizde Kızılağaç köyüne ulaşıyoruz. Oradan da dolmuşla Akyaka'ya dönmek mümkündür.

Geziye Kızılağaç girişinden de başlanabilir. Her durumda da emniyet için bir rehber almak yerinde olur. Özellikle suların bol olduğu zamanlarda zor bir parkurdur. Tempolu bir yürüyüşle dört saatte geçmek mümkündür. Yaz aylarında kanyonun içerisinde su bulmak mümkün değildir. Bu nedenle yanınıza bol miktarda su almalısınız.

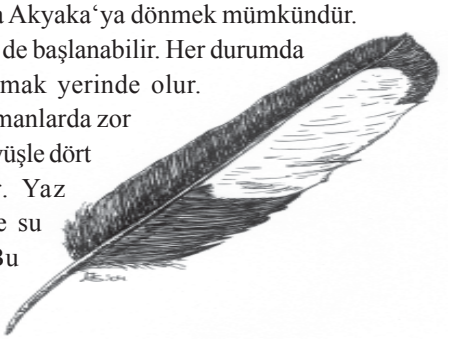

NOTLAR

NOTLAR